

Killingen Fuglestasjon - rapport fra virksomheten i 2000

av Torkild Jensen

Etter toppåret 1999 var det vel fryktet at 2000 skulle bli en liten nedtur aktivitetmessig. Det var ikke tilfelle. 179 arter er ny rekord på et år, og fire nye arter ble registrert. Killingen fuglestasjons femte driftsår ble dermed nok en suksess!

Stasjonsdriften i 2000

Tidligere rapporter i Buskskvetten har beskrevet bakgrunnen for opprettelsen av Killingen Fuglestasjon og formålet med driften. Stasjonen, som ble opprettet av NOF Drammen & Omegn lokallag i 1995, er nå etablert som en av de mest aktive fuglestasjonene i Norge. Driften er basert på frivillig innsats fra et fåtall personer. Til nå har stasjonsaktiviteten vært konsentrert rundt ordinær observasjonsvirksomhet. I starten var mye av virksomheten sentrert rundt øyene i den ytre delen av Sandebukta, mens det i de senere år har dreid seg mer og mer om Sandebuktas indre deler. Det bærer årets rapport preg av.

Aktiviteten i 2000

2000 går inn i stasjonshistorien som et år med

middels god dekning, men med mye fugl å se. 85 dager er det loggført observasjoner fra stasjonsområdet i 2000, og det er på gjennomsnittet i de fem årene med regulær stasjonsdrift. De indre områdene ble dekt nesten like godt som i toppåret 1999, mens resten av stasjonsområdet led under meget dårlig dekning (se tabell 1). Spesielt trist er det at Rødtangskjær ikke ble dekt i det hele tatt i 2000. Stasjonsdriften har endret seg gradvis slik siden oppstarten, da de indre områdene ble dårlig dekket. Kolonnen ”Annet” i tabell 1 har blitt vel stor. Denne inneholder observasjoner fra områdene Kverntangen – Bekkestranda, og vil til neste år bli klarere definert.

Dekningen i 2000 var spredt over store deler av året, selv om vinteren ikke ble prioritert i noen særlig grad. Derimot ble våren dekt bedre enn noen gang før, med 40 dager dekning i tiden mars-mai. Høsten ble også tilfredsstillende oppdekt. Tore Vang troner øverst på listen over feltslitere i Sandebukta i 2000, med 68 besøk. Andre ivrige slitere var Tonny Andersen og Erland T. Tollefsen og Ole E. Bakken.

Tabell 1. Bemanningsoversikt Killingen Fuglestasjon 2000. Den andre kolonnen angir totalt antall bemanningsdager pr. måned. Innenfor hvert område er dagene med dekning inndelt i god-middels-dårlig. Kolonnen ”andre” representerer primært Kverntangen, Bekke og Bekkeskjær/Ødegårdsbukta.

Mnd	Tot	Killingen S	Killingen N	Gyltesøgr.	Bjerkøya	Langøya	Rødt.skj.	Komm.øya	Gåserompa	Indre deler	Annet
Jan	3	0-0-0	0-0-0	0-0-0	0-0-0	0-0-0	0-0-0	0-0-0	0-0-0	3-0-0	3
Feb	1	0-0-0	0-0-0	0-0-0	0-0-0	0-0-0	0-0-0	0-0-0	0-0-0	1-0-0	1
Mar	9	1-0-0	1-0-0	0-1-0	0-0-1	0-0-0	0-0-0	0-0-0	0-0-0	8-0-0	8
Apr	17	0-0-0	0-0-0	0-2-1	0-0-0	0-0-1	0-0-0	0-0-0	0-0-0	15-0-0	5
Mai	14	0-1-2	0-0-1	1-0-2	0-0-1	0-0-1	0-0-0	0-0-2	0-0-1	10-1-1	7
Jun	5	1-1-0	0-0-0	0-1-0	0-0-1	0-0-0	0-0-0	0-0-2	0-0-2	3-0-0	3
Jul	6	0-1-0	0-0-0	0-0-0	0-0-0	0-0-1	0-0-0	0-0-0	0-0-0	5-0-0	4
Aug	4	0-0-0	0-0-0	0-0-0	0-0-0	0-0-0	0-0-0	0-0-0	0-0-0	4-0-0	4
Sep	9	0-0-0	0-0-0	0-0-0	0-0-0	0-0-0	0-0-0	0-0-0	0-0-0	9-0-0	9
Okt	10	0-1-0	0-0-0	0-2-0	1-0-1	0-0-0	0-0-0	0-0-0	0-0-0	8-0-1	7
Nov	5	0-0-0	0-0-0	0-1-0	0-0-0	0-0-0	0-0-0	0-0-0	0-0-0	4-1-0	4
Des	2	0-0-0	0-0-0	0-0-0	0-0-0	0-0-0	0-0-0	0-0-0	0-0-0	2-0-0	0
Tot		2-4-2	1-0-1	2-7-3	1-0-4	0-0-3	0-0-0	0-0-4	0-0-3	72-2-2	51
Sum	85	8	2	11	5	3	0	4	3	76	51

Observasjoner 2000

183 arter ble registrert i stasjonsområdet til Killingen Fuglestasjon i 2000. Dermed klarte stasjonsfolket å slå den rekorden som vi trodde var uslåelig, fra 1999 (176 arter). Det nye årtusenet har så langt gitt stasjonsområdet seks nye arter: Snøgås, mandarinand, enghauk, spurveugle, sabinemåke og svartrødstjert. Observasjonene av enghauk og sabinemåke må behandles av NSKF. Dessuten ble dvergsvane sett

i 2000, en art som ikke er nevnt i rapporten "Fuglefaunaen i Sandebukta". Den er dog sett tidligere – jf. Tom Schandy!

Maksimalt ble 84 arter sett på en dag i 2000. Dette skjedde 30.07., et helt normalt bilde av artsrikdommen i stasjonsområdet; Det er på denne tiden at det bør være mulig å se 100 arter på en dag her...! Ellers ble høye artsantall (over 50 arter) registrert i hele perioden fra mars til oktober.

Tabell 2. Spesielle fugleobservasjoner i stasjonsområdet i 1998. Nye arter for området er markert med fete typer. Arter merket med * må behandles av NSKF. Tabellen viser at seks nye arter ble registrert i stasjonsområdet i 1998. Den totale artslisten for området er nå på 233 fuglearter.

Art	Dato
Gråstrupedykker	1 ind. 09.01.
Horndykker	1 ind. 28.04.
Havsule	1 ind. 28.05.
Toppskarv	1 ind. 08.05.
(Dvergsvane)	1 ind. oktober
Snøgås	1 ind. i sept. og okt.
Hvitkinngås	3 ind. 28.08., 1 ind. 11-12.09.
Mandarinand	1 ind. 24-25.04.
Snadderand	2 ind. 08.04.
Enghauk*	1 ind.
Sivhauk	1 ind. 07.04.
Myrhauk	1 ind. 07.04.
Vepsevåk	1 ind. 30.03., 1 ind. 31.08.
Vandrefalk	1 ind. 2.9, 2 ind. 9.9 og 30.9
Lerkefalk	1 ind. 24.9
Tårnfalk	1 ind. 03.08.
Dvergfalk	1 ind. 14.05.
Trane	2 ind. 28.09.
Sotsnipe	3 ind. 29.7, 2 ind. 5.8, 1 ind. 27.8
Svarthalespove	1 ind. 17.09.

Art	Dato
Polarsnipe	2 ind. 23.7
Dvergsnipe	2 ind. 30.9
Steinvender	1 ind. 06.05.
Trane	6 ind. 2.9
Sothøne	1 ind. 14.10
Spurveugle	1 ind. 07.09.
Tyvjo	1 ind. 28.05.
Storjo	1 ind. 28.05., 2 ind. 04.11.
Sabinemåke*	1 ind. 04.11.
Dvergmåke	1 ind. 20-21.10., 1 ind. 04.11.
Alke	bl.a. 21 ind. 31.10.
Lunde	1 ind. 04.11.
Skjærpiplerke	1 ind. ultimo mars, 1 ind. 4.11
Vintererle	1 ind. 24/9, 1 ind. 30/9
Svartrødstjert	1 ind. 07.09.
Ringtrost	1 ind. 08.03., 1 ind. 24.04.
Duetrost	1 ind. 14.04.
Sivsanger	1 ind. 06-08.05., 1 ind. 28.05.
Bøksanger	1 ind. 21,5
Skjeggmeis	11 ind. 22.10

Kommentarer til enkelte arters opptreden:

Opplysningene om tidligere opptreden er overveiende hentet fra den nylig publiserte rapporten *Fuglefaunaen i Sandebukta* (Killingen Fuglestasjon; Jensen 1999b).

Smålom

Trenden med høye smålomantall i bukta fortsatte i 2000. Hele 12 individer ble sett 28.05., mens åtte individer ble loggført 24.04. Det er bare i 1999 at slike tall er sett i området. 25.12. ble ett individ sett i bukta – den første midtvintersregistreringen av arten i området.

Storlom

Tre observasjoner av storlom ble gjort i 2000. 28.05. ble hele fem individer sett samtidig, og det er ny toppnotering for bukta i 2000.

Toppdykker

Etter at både 1998 og 1999 har vært svært gode år for toppdykkeren i området, ble den et regulært innslag i fuglefaunen i 2000. Totalt ble arten loggført på 29 datoer. Opptil tre individer ble sett primært i perioden primo mars-ultimo april og ultimo juli-ultimo oktober. Hva som kan være årsaken til denne sterke økningen, er ikke så godt å si – kan det være Fiskumvannetbestanden som har endret vaner??

Storskarv

Antallet storskarv i bukta ser nå ut til å ha stabilisert seg. Arten er regulær hele året, men mest tallrik på ettersommeren. I 2000 ble maksimalt 134 individer sett 09.08.

Knoppsvane

2000 var et år med svært få loggførte knoppsvaner. Under 1000 individer ble loggført totalt, og det er mer enn fem hundre individer mindre enn 1996, som var det dårligste året hittil. Hovedårsaken til dette lave svaneantallet er at det knapt var knoppsvaner i området vinterstid dette året. Dårlig dekning i de ytre områdene kan imidlertid være med på å forklare de lave tallene.

Dvergsvane

Da en dvergsvane ble sett innerst i bukta 27.10.2000, trodde vi at det var en ny art for bukta. Imidlertid kunne Tom Schandy opplyse om at arten var sett her før. Han så to ind. 17.10.1977.

Grågås

Etter en voldsom økning i grågåsantallet gjennom den siste halvdelen av 1990-årene, ble 2000 et år med et lite tilbakeslag for arten. "Bare" 400 individer ble sett på det beste, mot toppnoteringen 635 i 1999. Ca. 5000 loggførte individer er på nivå med antallet i 1998, men under halvparten av antallet i 1999. Dermed var toppen nådd for grågås - ?

Kortnebbgås

2000 var et år med mye kortnebbgås i bukta. Denne arktiske gåsa var et regulært innslag i bukta i periodene primo mars-primo mai og primo september-ultimo oktober. Dette er det første året hvor kortnebbgåstrekket har blitt dekt godt, og at mange observasjoner ble gjort av arten. Maksimalt ble 500 individer loggført 22.10.

Snøgås

Enda en ny gåseart for området ble registrert i 2000, da snøgåsa dukket opp. Ett individ hadde tilhold innerst i bukta i store deler av september og oktober. Trolig en "Oslo-flyktning", men likevel et artig nytt innslag for skåderne i Sandebukta.

Mandarinand

Nok en ny art for området, også denne smått forvillet. Mandarinanda dukket opp 24-25.04., innerst i bukta.

Musvåk

Trenden med mye rovfuglobservasjoner fortsatte i 2000. Antallet observasjoner av musvåk nådde nye høyder, med totalt 44 loggførte individer. Til forskjell fra i 1999 ble ingen større antall sett samtidig, men et jevnt våketrekk ble registrert i periodene ultimo mars-medio mai og ultimo juli-primo oktober. En ny rekordnotering (totalt 32 individer) ble også gjort av spurvehauk i 2000. For øvrig ble totalt 12 rovfuglarter sett i området i fjor.

Enghauk*

Etter at kjerrhaukene tidligere nesten uteble fra Killingen Fuglestasjons observasjonslister, har nå sakene endret seg – sannsynligvis grunnet den økte satsningen innerst i bukta. Toppen av kransekaka hittil er enghaukobservasjonen til Tore Vang i 2000! Hans egen beretning : "Jeg stod på østsiden og akkurat notert meg den andre fiskeørna denne økta, da jeg ble oppmerksom på en rovfugl som kom innover bukta langs land på andre siden. Fremme ved den lille odden svinger den over bukta og kommer nesten rett mot meg. Så at dette var en av kjerrhaukene våre. I det den nesten passerer legger den oversiden til og svarte streker på vingene observeres. ENGHOUK, jippi! Den flyr

opp i skogen og følger dennne bort til hønsehuset før den krysser åkeren og forsvinner innover elva mot Sande. På denne tiden viste den frem en usedvanlig lys underside (som fremkalte slamgeørn-fantasier), hvor undersiden av vingen ikke mørknet inn mot buken. En voksen enghauk hunn. En stor opplevelse !

Heilo

2000 ble et spesielt år med tanke på heilo i stasjonsområdet. I årene med drift hittil har arten vært sjelden og fåtallig, mens det ved flere anledninger ble sett store flokker i fjor. Den største flokken ble sett 27.04., da hele 255 individer kunne telles. Ved flere andre anledninger ble også store flokker sett. Tidligere har bare opptil fem individer blitt sett samtidig (1998).

Temmincksnipe

Også av denne arten dukket det opp et vårfunn (06.05). Det er bare gjort tre funn av arten tidligere i bukta.

Myrsnipe

Et dårlig år for myrsnipe, til tross for god dekning i juli og september. Bare 40 individer ble loggført totalt, maksimalt ble ni individer sett på en dag (03.08.). Årsaken til at småvadertrekket omtrent uteble i hovedperiodene august og september er ikke godt å si – men det var mye uvær og høyt vann høsten 2000. Ellers viser dataene i 1996-2000 store variasjoner i årsantallet (fra 20-137 loggførte individer totalt) av denne arten. *Calidris*-trekket generelt i Oslofjordregionen er labilt, og dette føyer seg vel sannsynligvis inn i mønsteret fra andre fuglelokaliteter i regionen ?

Enkeltbekkasin

Enkeltbekkasinen viste tendenser til ”gamle storheter” i 2000, med mange observasjoner og maksimalt 16 individer samtidig 24.04. Dette er det høyeste antallet i tiden med stasjonsdrift.

Rugde

Det klart beste året for arten i tiden med stasjonsdrift. Fra primo mars til ultimo august ble 1-3 individer sett nesten hver dag med observasjoner. Dette kan skyldes nyetablering av hekkende par i området.

Storspove

Med totalt 63 loggførte individer ble 2000 det beste året for storspoven hittil. Det høye tallet skyldes primært to flokkregistreringer på våren (10 ind. 18.04 og 23 individer 28.04.). Det er første gang at større ansamlinger av arten registreres i bukta.

Hettemåke

Med nesten 12.000 loggførte individer ble hettemåka den mest tallrike arten i stasjonsområdet i 2000. Det er første gang arten innehar tittelen, uten at det nødvendigvis betyr at den opptrådte mer tallrikt enn før. Det skyldes nok primært bedre dekning ved Bekkeskjær, hvor en hettemåkekoloni har tilhold. Her hekket (som normalt er) ca. 200 par.

Sabinemåke*

Etter at flere gode sabinemåkeår har passert uten funn i Sandebukta, var det behagelig å få plass til den på artslisten etter at Tore Vang observerte ett individ 04.11. Funnet faller passende sammen med andre observasjoner i samme tid i Sør-Norge.

Myrsniper.

*Foto :
Jens Erik
Nygård*

Krykkje

Et kjempeår for krykkja, takket være mye styggvær! Hele 40 krykkjer ble talt fra Bjerkøya 31.10. Totalt ble 56 individer loggført dette året.

Lomvi

...og er det mye krykkje, er det gjerne mye alkefugl også: 503 lomvi loggført er en suveren rekord i stasjonsperioden. 31.10., som var den store havsfugldagen antallsmessig i fjor. Flere hundre lomvi hadde trolig tilhold i bukta i slutten av oktober og langt ut i november. Utenom lomvi ble det også sett mye alke i 2000. I tillegg ble mange andre havsfuglarter registrert som sjelden ses i området – se listen over spesielle observasjoner. Uværet har sine fordeler...!

Spurveugle

En av skogsartene som frem til i fjor ikke var kommet med på artslistene for KiFu, var spurveugle. Tore Vang fant fram til den 15.10., i de indre delene av området.

Heiplierke

Piplerketrekket ble godt fanget opp våren 2000 – og det var uvanlig godt. I hele april ble høye antall heiplierke sett, med rekordantallet 28.04 – minimum 1000 individer! Det er første gang at slike tall av denne arten er loggført ved stasjonen.

Nattergal

I mai ble fem syngende nattergaler hørt i de indre delene av bukta. Det er dermed det beste året for arten innerst – i tillegg til at det trolig samtidig sang fugler ved Gyltesøgrunden.

Bjørkefink

Et meget godt år for bjørkefinken i området. En ny rekord ble satt også her, da hele 2500 individer ble sett 28.09. Høye tall ble ellers registrert flere dager i september og oktober.

Kjernebiter

Store antall (opptil 30 individer) ble sett flere ganger i 2000, mest på høsten. Dette sammenfaller med bildet fra 1998 og 1999. Har arten økt i antall/utbredelse i regionen?

Tillegg til *Fuglefaunaen i Sandebukta*

Under det hektiske sluttarbeidet med rapporten *Fuglefaunaen i Sandebukta*, snek det seg inn en grov feil; En rekke eldre observasjoner fra Gyltesøgrunden, gjort av Terje Gustavsen, ble ikke tatt med. Dette er meget beklagelig, da de gir mye viktig informasjon om dette området. Terje har imidlertid laget en egen artikkel med beskrivelse av disse funnene, og det er å håpe at denne kan publiseres i *Buskskvetten* med det første. Les den!!

Driften av stasjonen

Stasjonsbygningen har dessverre blitt lite besøkt i 2000. Som tidligere nevnt har mesteparten av observasjonsvirksomheten vært fokusert på de indre områdene – og de ytre områdene har lidd under dette. Det vil i fremtiden bli vurdert om det hadde vært bedre for stasjonen å leie lokale i de indre delene av Sandebukta.

Stasjonsstyret i 2000 besto av Erland Teie Tollefsen (leder), Tonny Andersen (kasserer) og Torkild Jensen (sekretær).

Takk!

En stor takk rettes til samtlige som har besøkt Killingen Fuglestasjon i 2000 og/eller på andre måter bidratt til stasjonsarbeidet. Grunneiere langs Sandebukta, Sande og Drammen kommuner fortjener en stor takk for samarbeid og velvilje.

Litteratur

Jensen, T. 1999a. *Killingen Fuglestasjon 1998*. Buskskvetten 1/1999.

Jensen, T. 1999b. *Fuglefaunaen i Sandebukta*. Killingen Fuglestasjon. 54 s.